

ҚАЗАҚСТАН ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ
СЕМЕЙ МЕМЛЕКЕТТІК МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ
ҚОҒАМДЫҚ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ КАФЕДРАСЫ

СӨЖ

Тақырыбы: Кең таралымды кейбір сырқаттанулардың
медициналық-әлеуметтік қырлары

Орындаған: Кизатова М.
202-топ “Стоматология”
факультеті

Тексерген: Рахимжанова .Ф.С

Семей, 2016 ж.

Жоспар:

I. Кіріспе.

II. Негізгі бөлім:

2.1. Сырқаттануды зерттеу әдістері;

2.2. Эпидемиялық аурулардың тарихы;

2.3. Кең таралған сырқаттанушылықтар;

2.4. Сырқаттану түрлері.

III. Қорытынды.

IV. Пайдаланған әдебиеттер.

Кіріспе.

Сырқаттанушылық

дегеніміз – бір жыл ішінде халық арасындағы тіркелген барлық аурулар

Мысалы: созылмалы аурулар: жүрек және қан айналым жүйесінің, асқазан, бауыр, бүйрек аурулары

Сырқаттануды зерттеу әдістері

Дәрігерлік
қаралуға
өздігінен келу

Профилактик
алық-
дәрігерлік
тексеру

Өлім туралы
мәліметтер

Дәрігерлік қаралуға өздігінен келу

1. Жалпы аурулық. №025
2. Жедел жұқпалы аурулар. №058
3. Эпидемиялық емес аурулар. №089
4. Госпитализацияланған аурулық. №066
5. Уақытша еңбекке жарамсыздық. №094

Профилактикалық- дәрігерлік тексеру

Профилактикалық тексеруде ауруларды түріне сәйкес анықтауға болады. Олар туберкулез, глаукома, қатерлі ісік және т.б , аурулар мерзімі бойынша дәрігерлік қарауды қажет етеді, тіркеу түрі №046.

Өлім туралы мәліметтер

Нақты ауру жиілігін білу үшін осындай қосымша әдіс қолданылады. Онда ауырып қайтыс болу жағдайлар есепке алынады. Өлім себептерін дәрігерлердің куәлігі ,тіркеу формасы №106 арқылы зерттеуге болады.

Эпидемиялық аурулардың тарихы

Ертедегі Шығыс Азия халықтары инфекциялық аурулардың мәні туралы кейбір мағлұматтардан хабардар болған. мысалы, олар алапес ауруының жұқпалы екенін білген, ондай ауруларды халық арасынан аластаған немесе ерекше алапестер қорасына қамаған. Қытайда бұрын халықты шешекке егу әдісі қолданылған. Қазақстан жерінде Өтебойдақ Тілеуқабылұы деген халық емшісі шешекке егуді осыдан 500 жыл бұрын шамасында, ал Дженнерден 350 жыл бұрын жасап, іс жүзінде пайдаланып көрген.

Инфекциялық ауруларды тірі қоздырғыштардың тудыратындығы алғаш рет Гиппократтың (біздің дәуірге дейінгі 460-372ж.) және басқа да Греция және Рим ғалым – философтарының еңбектерінде болжам ретінде айтылған. Тек қайта өркендеу дәуірінен бастап медицина ғылымы дами түсті

Кең таралған сырқаттанушылықтар

Тұмау немесе грипп – тыныс жолдарының жұқпалы вирустық ауруы. Аурудың қоздырғышы – ортомиксовирустар.

Кейде ол асқынып кетіп тыныс жолын, нерв жүйесін, қан тамырды, жүректі ауруға шалдықтырады. Тұмауды қоздыратын вирустар (микробтар) тыныс жолының кілегей қабығында өсіп-өнеді. Тұмау тиген адам аурудың микробын жөтелгенде, түшкіргенде және қақырығы арқылы ауаға таратады. Сондай-ақ тұмау вирусы науқастың ыдысы, сүлгісі, қол орамалы, кітабы және т.б. арқылы жұғады.

Қышыма (prurigo) – жұқпалы тері ауруы. Алғашқыда беті күлдіреген ұсақ қызғылт түйінді бөртпелердің шығып дуылдап қышуынан байқалады. Бөртпелер, көбіне саусақ арасына, шатқа және тақымға түседі (кейде кеудеде байқалады, оны строфулюс не балалар есекжемі деп атайды). Қасығаннан бөртпелердің беті жарылып, қанталап кетеді. Қышыма, негізінен, кішкентай балаларда, әсіресе, олардың белгілі бір тамаққа әдеттегіден тыс сезімталдығынан болады. Мысалы жұмыртқа, ет сорпасы, қант, жеміс-жидек, әсіресе, құлпынай, апельсин кейде тіпті сүт тағамдарға да аллергия болуы мүмкін

Көз тию – дәстүрлі қазақ қоғамындағы наным-сенім түрі. Қазақ халқы ұғымында жақсы адамға, жас нәрестеге, жүйрік жылқыға, әдемі қызға, т.б. тіл-көз тиеді деп есептелген. Бәйгеде озған жүйрік атқа көз тиеді деп сақтанып, елге көрсетпеуге тырысқан. Жас балаға тіл-көз тимесін деп молдаға дұға жаздырып, оны былғары бойтұмардың ішіне салып, мойнына тағып қойған немесе үстіндегі киімнің омырауының астыңғы жағына қадап қояды. Бала кенет науқастанып қалса, көз тиді, біреудің сұғы өтті деп жорып, оған ащылау әдісімен ем жасайды. Ащылау – тұзды уыстап, баланың жалаңаш денесіне басып, Көз тиюді қайыру әдісі

Сырқаттанушылық түрлері

Алғашқы
сырқаттанушы
лық

Патологиялық
сырқаттанушыл
ық

Алғашқы сырқаттанушылық— халық арасында бір жыл ішінде алғаш рет анықталып тіркеуге алынған аурулар

Патологиялық сырқаттану – дәрігерлік қарауда анықталған аурулар мен түрлі морфологиялық және функционалдық өзгерістер жиынтығы

Қорытынды

Ауру — бұл ағзаның жағдайы.

Қалыпты өмір тіршілігі, өмір сүру
ұзақтығы.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Биғалиева Р.К., “Әлеуметтік медицина және қоғамдық денсаулық сақтауды басқару”, 2011ж., 312-315 беттер;
2. www.google.kz
3. <http://kazmedic.kz/archives/4731>